

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ תבוא, ח"י אלול, ה'תשל"ג

חלק א – יוצא-לאור לש"פ תצא, ט' אלול, ה'תשי"פ

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

הרה"ת ר' אהרן בן גיטל לאה שיחי

לרגל יום הולדתו השישים, י"ג אלול, ה'תשי"פ

לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ולשנת הצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנה

כולל ובמיוחד הצלחה רבה בשליחות כ"ק אדמו"ר ולנחת רוחו

מתוך הרחבה ומתוך שמחה וטוב לבב

ביחד עם זוגתו רבקה בת אסתר תחי

ולנח"ר חסידותי מכל יוצי"ח

נדפס על ידי משפחתו שיחיו

לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

להדירה. ויה"ר מהשי"ת שתהיי דירה מוצלחת הן בגשמיות והן ברוחניות, בית ועד וכניסה של עניני חסידות תורתה הדרכותי ומנהגי, ובית שממנה יפוצו כל הנייל להסביבה.

בברכה לבנין בית חסידותי בכל הפרטים וכתובה וחתימה טובה.

ב

בי"ה. אי אלול תשי"ג
ברוקלין.

הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ כוי מוה"ר ... שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו בו כותב שכיון שהוא דר קרוב לגבול וגם הוריו שיי גרים שם, שואל חווי"ד אם יעתיק לאמצע העיר מפני ששם הוא שקט יותר, ואף שזה קשור בכמה קישויים וגם אין שם שכונה חרדית כמו זו שהוא גר בה עתה. לדעתי כיון שגם הוא מכיר שבהשכונה בה דר יראת אלקים נמצא בה יותר, וגם הוריו שיי גרים שם, ובתוך עם בני ישראל הוא יושב, הרי איני מבין למה יהי יוצא מן הכלל וירצה להיות פורש ממנו, והשי"ת השומר את עמו ישראל ישמור אותו ואת זוגתו ואת בתם שיחיו במקום שהם וידורו בשכונת הוריו שיחיו ועם אחביי החרדים לדבר ה'.

בברכת כוח"ט לשנה טובה ומתוקה.

בית ועד: אבות פ"א מ"ד.

ב

ובתוך עם בני ישראל הוא יושב: ע"פ מלכים-ב ד, יג.
החרדים לדבר ה': ע"פ ישעיה' סו, ה.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תצא, ט' אלול הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק ראשון מהתוועדות ש"פ תבוא, ח"י אלול ה'תשל"ג, הנחה בלתי מוגה (חלק שני י"ל אי"ה לש"פ תבוא, ט"ז אלול).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גר", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום א' פ' כי תצא, ג' אלול, ה'תש"פ,
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2020 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5780 • 2020

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

לחזור וללמוד פרטי ההלכות דמצוות אלו, וע"ד מ"ש בשמלה חדשה⁸² בנוגע לשוחט, שצריך לחזור תמיד הלכות שחיטה, כיון שזהו ענין שנוגע לרבים כו', ועד"ז צריכות הנשים לחזור תמיד הלכות אלו שנוגעים לחלתו דמו ונרו של עולם,

וכמו"כ בנוגע להלכות הצריכות להן במיוחד בענינים הנוגעים לימים אלו — ימי אלול ותשרי.

וכאמור לעיל — יהי גם הלימוד שלהן בשעות קבועות ובמקום קבוע, כדי שיהי קיום לדבר.

ויה"ר שע"י ההוספה בלימוד התורה יקויים היעוד⁸³ "מלאה הארץ דעה את ה' כמים" ("אין מים אלא תורה"⁸⁴) לים מכסים", בקרוב ממש, בביאת משיח צדקנו.

* * *

מלכים בסופן.

(82) ס"א ט"ז.

(83) ישע"י יא, ט. וראה רמב"ם הל' (84) ב"ק יז, א. וש"נ.

הוספה

✎

בי"ה. ג' אלול תשי"ד

ברוקלין

האברך הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ

הרב מוה' יהודא ליב שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו משכירות דירה בשעה טובה ומוצלחת, ובטח יוכלו להכנס בה בזמן חדרוש, ויתחילו הכניסה בהבאת סידור חומש תהלים ותניא

✎

הרב מוה' יהודא ליב: גראנער, ברוקלין.

משכירות דירה: לקראת חתונתו — ט"ו אלול תשי"ד.

ויתחילו הכניסה בהבאת כו': ראה גם אג"ק ח"ט אגרת בתתמט; ח"ט אגרת ז'שפה, ובהנסמן בהערות שם. ובכ"מ.

בס"ד. שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול, ה'תשל"ג.

בלתי מוגה

א. בנוגע לענינו של ח"י אלול — שבקביעות שנה זו חל ביום הש"ק — ידוע הפתגם שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר: בשם חסידים הזקנים שהיו בזמנו של רבינו הזקן, שח"י אלול מכניס "חיי" (חיות) ב"אלול".

ובהקדמה — שחודש אלול בכלל הוא חודש מיוחד שחלוק מכל שאר חדשי השנה בכך שהוא החודש היחידי שיש בו העבודה המיוחדת ד"אני לדודי ודודי לי"², כמרומו בר"ת ד"אלול"³, שהו"ע עבודת התשובה, ועד"ז שאר עניני העבודה בכל ג' הקוין דתורה עבודה וגמ"ח שמרומזים בר"ת ד"אלול" (כמדובר כמ"פ⁴). ובוזה ניתוסף בח"י אלול — חיות ("חיי") באלול.

ב. וצריך להבין:

משמעות הפתגם הנ"ל שח"י אלול מכניס חיות באלול היא — לא שצריכים לפעול את ענינו של חודש אלול; ישנו כבר ענינו של חודש אלול, אלא שחסר בו ענין החיות, וזהו ענינו של ח"י אלול, להכניס חיות באלול.

ולכאורה הרי זה פלא גדול ביותר: איך יתכן לומר שישנו הענין של חודש אלול — שזהו באופן שהתורה קוראת אותו בשם חודש אלול, שמזה מובן, שיש בו העבודה ד"אני לדודי ודודי לי", וכל שאר עניני העבודה בג' הקוין וכו', ובאופן שבנ"י פועלים כל ענינים אלו במילואם ובשלימותם — ואעפ"כ חסר בזה ענין החיות, ובשביל זה יש צורך בח"י אלול, שיכניס חיות באלול!?

והרי ענין החיות הוא לא רק הוספה בכמות, או אפילו הוספה באיכות (היינו, שזהו אותו גדר כמו קודם, ורק ניתוסף איכות חדשה), אלא זהו דבר חדש לגמרי — בדוגמת החילוק בפשטות בין דבר חי לדבר שאינו חי, שאין זה רק שניתוסף ענין עיקרי וכללי וכו', אלא חי ואינו חי הם שני ענינים שונים לגמרי שלכאורה אין שום שייכות ביניהם. וא"כ, איך אפשר לומר שגם לאחרי שישנם כל הענינים של חודש אלול בשלימותם, ועד שכבר עבר רובו של חודש אלול — חסר עדיין

(1) שיחת ח"י אלול תש"ה בתחלתה (3) שעה"פ להאריז"ל עה"פ. ועוד.

(2) (סה"ש תש"ה ע' 122).

(4) ראה גם לעיל ע' [ש"פ ראה ס"ה]. וש"נ.

(2) שה"ש ו, ג.

ענין החיות, עד שבא ח"י אלול ומכניס חיות באלול, שע"ז נעשה דבר חדש לגמרי, דבר חי!

ג. ועד"ז נשאלת השאלה בנוגע לענין נוסף בח"י אלול — שבודאי אינו במקרה ח"ו, שהרי כל דבר הוא בהשגחה פרטית, ובפרט בעניני תומ"צ — שהוא יום הולדת הבעש"ט ואדמו"ר הזקן:

ידוע⁵ שמהבעש"ט ואדמו"ר הזקן (שהי' נשמה חדשה⁶) התחיל גילוי המשיח. והרי ענינו של משיח — שאז יהי' סדר חדש, אור חדש, עולם חדש ("השמים החדשים והארץ החדשה"), בגלל שתהי' "תורה חדשה"⁸ (דכיון ש"אסתכל באורייתא וברא עלמא"⁹, הנה מ"תורה חדשה" נמשך "עולם חדש").

וגם כאן נשאלת אותה שאלה:

איך יתכן לומר שע"י הבעש"ט ואדמו"ר הזקן התחיל ענין חדש של גילוי המשיח — בה בשעה שעוד לפניהם הי' עולם שלם, עולם של קדושה, הן נגלה דתורה והן פנימיות התורה, ובאופן דלימוד המביא לידי מעשה, לאחר שכתב הי' מתן תורה, ביהמ"ק הראשון וביהמ"ק השני וכו'; ואעפ"כ ניתוסף ע"י הבעש"ט ואדמו"ר הזקן ענין עיקרי וחדש לגמרי (בדוגמת ענין החיות שניתוסף בח"י אלול)!

ובפרטיות יותר:

למרות שכבר הי' מ"ת, שבו הי' הענין ד"וירד ה' על הר סיני¹⁰, ועד כפי שנמשך בעולם בזמן שלמה המלך, שאז "קיימא סיהרא באשלמותא"¹¹, שבהיותו במעמד ומצב ד"וישב שלמה על כסא ה"¹², פעל בכל העולם כולו בירור הניצוצות, ע"ז שהביאו לו מס מכל העולם — הנה משיח יפעל ענין חדש לגמרי, שלא בערך כלל לגבי כל מה שהי' לפני"ז. ובלשון הכתוב בנוגע למשיח: "ירום ונשא וגבה מאד"¹³ — "מאד" אותיות "אדם"¹⁴, היינו, שיהי' למעלה אפילו מאדם הראשון, ולמעלה אפילו ממה רבינו¹⁵.

(5) ראה ס' בעש"ט עה"ת בהקדמה מו, א. וראה גם שמו"ר פט"ו, כו. (מאירת עינים) סכ"א ואילך. וש"נ.
 (6) ראה סה"ש תש"ו ריש ע' 22. וש"נ.
 (7) ישע"י סו, כב.
 (8) שם נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.
 (9) זח"ב קסא, רע"ב.
 (10) יתרו יט, כ.
 (11) ראה זהר ח"א קנ, רע"א. רכה, סע"ב. ע' 202. וש"נ.
 רמג, סע"א. ח"ב פה, א. רטו, א. ח"ג מ, ב.

מסודר ע"ד הרגיל, ולכן אינם יכולים להתרכז בלימוד התורה כדבעי, יכולים לחשוב שיצאו י"ח בלימוד פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית.

ולכן יש צורך לעורר על זה — ובפרט שאני מעורב בזה, ולכן עלי להבהיר זאת כפי שידי מגעת — שדבר טוב ונאה וכו', ככל הלשונות שבזה, שיארגנו עבורם שיעורים בלימוד התורה.

וכיון ששנה זו היא שנת השמיטה, שקשורה במיוחד עם לימוד התורה — אין לדחות זאת עד לאחר ימי הסליחות, אלא יש להתחיל מיד; אלו שכבר התחילו אתמול, הרי בודאי טוב, ותבוא עליהם ברכה, ואלו שלא התחילו עדיין, יתחילו מיד — היום או מחר.

וכדי שיהי' הדבר באופן של קיום, יש לסדר שהלימוד יהי' בשעות קבועות, וגם במקום קבוע — ע"פ מארז"ל¹⁶ "כל הקובע מקום לתפלתו (ויש גירסא¹⁷: לתורתו) אלקי אברהם בעזרו", שתהי' הצלחה בכל הפרטים בהלימוד, ובאופן שמביא לידי מעשה.

טו. וכן יש לעורר בנוגע לשיעורים בלימוד התורה לנשים — שהרי זו שנת השמיטה, וענין השמיטה נוגע גם לנשים, ובפרט שהשנה הבאה היא שנת הקהל, שבה נאמר¹⁸ "הקהל את העם האנשים והנשים וגו'" (אע"פ שזוהי מצוה שהזמן גרמא שנשים פטורות מהן).

והיינו, שנוסף לכך שהנשים יהיו עסוקות לטרוח בהכנסת אורחים, שזהו תפקידן העיקרי, והן עושות זאת בשלימות (עוד יותר מאשר האנשים), ועד לאופן שהאורח ירגיש את עצמו בבית (כמבואר בספרים¹⁹ שזוהי השלימות של הכנסת אורחים) — הרי בודאי יש מספיק זמן לקבוע שיעור לימוד בתורה (פעם אחת ביום, ועכ"פ פעמים אחדות במשך השבוע) בהלכות הצריכות להן.

ולכל לראש — בנוגע לג' המצוות הקשורות בעיקר עם נשים (כמרומו בג' האותיות חנה²⁰): חלה טהרה והדלקת הנר,

— שזהו ענין הקשור עם ר"ה, יום ברוא אדה"ר, שהי' חלתו של עולם, דמו של עולם ונרו של עולם (ולכן צריכות הנשים לתקן מה שקלקלה חוה כו')²¹ —

(76) ברכות ו, ב.
 (77) רי"ף שם ז, ב.
 (78) וילך לא, יב.
 (79) ראה מד"ש על המשנה (אבות פ"א 81) ירושלמי שבת פ"ב סה"ו. תנחומא מ"ה) "ויהיו עניים בני ביתך" (ד"ה ואפשר ר"פ נח. ב"ר ספ"י"ז. עוד כ', וד"ה ואפשר עוד שאמר).
 (80) מג"ע עה"ת פ' שלח (ד"ה ג' מצוות (זי, ד)) — בשם הגהות מיימוניות (בסו"ס זרעים (בסופן)).
 (81) ירושלמי שבת פ"ב סה"ו. תנחומא

לומר שע"פ המבואר בפירוש רש"י לפניו, מבין זאת הבן חמש למקרא מעצמו, כך, שרש"י לא צריך לחזור ולפרש זאת, וכפי שיתבאר לקמן.

יג. בנוגע להערות אאמו"ר על הזהר — הנה בהערותיו על הזהר ב'פ' חוקת⁶⁷ מבאר אאמו"ר פסוק בפרשת השבוע⁶⁸: "היום הזה נהיית לעם להוי' אלקיך", ומבאר ע"פ קבלה, ש"הוי' אלקיך" הו"ע ז"א ומלכות, "הוי' ז"א אלקיך מל", "ודבר זה משה והכהנים הלוים, משה הוא חו"ב .. והכהנים הלוים הוא תרין עטרין חו"ג דדעת" (כך שישנם כאן כל העשר ספירות).

וממשיך לבאר: "ודע שהפסוק הזה יל"פ שקאי על ר"ה, זהו היום הזה קאי על היום דר"ה .. ואז נהיית לעם, כמ"ש⁶⁹ למען הקים אותך היום להיות⁷⁰ לו לעם, שקאי על ר"ה .. והוא ע"י תקיעת שופר שבר"ה, שהמצוה הוא לשמוע, כמו שמברכים לשמוע קול שופר, זהו רישא דקרא⁶⁸ הסכת ושמע. והכפל הסכת⁷¹ ושמע, י"ל תקיעות דמיושב ותקיעות דמעומד, שביחד יש בכל הק' קולות תת"ק טרומיטין, אך התקיעה האחרונה דמיושב היא גדולה א"כ צריך לחשוב עוד טרומיט א', ויהי' בס"ה תתק"א. זהו הסכת" ושמע" מספר תתק"א בכיוון".

וכיון שענין זה נתבאר במאמר הזהר⁷² על הפסוק⁷³ "זאת חוקת התורה": "רבי יוסי פתח וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל⁷⁴, תא חזי, מלין דאורייתא קדישין אינון וכו', ומאן דאשתדל באורייתא, כאלו קאים כל יומא על טורא דסיני וקביל אורייתא, הה"ד היום הזה נהיית לעם", היינו, שקשור גם עם ענין התורה — יש להוסיף ולבאר גם בנוגע לפסוק "היום הזה נהיית לעם לה' אלקיך", שקאי על ר"ה, איך הוא קשור גם עם ענין התורה, וכפי שיתבאר לקמן.

יד. בהמשך להמדובר אודות ענין התורה, הנה כאן המקום לערור בנוגע לאורחים שהגיעו לכאן, שיארגנו עבורם — כמו בשנים שעברו⁷⁵ — קביעת שיעורים בלימוד התורה.

ובהקדמה — שכיון שאצל האורחים יש ענינים הקשורים עם טלטול הדרך, וכל הענינים של אכילה ושתי' ולינה כו' אינם באופן

67 לקוטי לוי"צ לזח"ג ע' שפח. 68 שם, ט. 69 נצבים כט, יב. 70 ראה תו"מ — תפארת לוי"צ פ' חוקת ע' כזו הערה 33. 71 שגם הוא לשון שמיעה, כפירוש התרגום: "אצית". 72 ח"ג קעט, ב. 73 חוקת יט, ב. 74 ואתחנן ד, מד. 75 ראה גם תו"מ חס"א ע' 229. וש"נ.

ויש להביא רא' לזה מנגלה דתורה — שהרי מצינו בגמרא במסכת מנחות¹⁶ שהקב"ה אמר למשה רבינו "אדם אחד יש .. בסוף כמה דורות ועקיבא בן יוסף שמו שעתיד לדרוש על כל קוץ וקוץ תילין תילין של הלכות", ומשה "הלך וישב בסוף שמונה שורות כו"; וכיון ש"רבי עקיבא" קשור עם משיח, כי "עקיבא" הוא ע"ד הלשון "עקבתא דמשיחא", נמצא, שמשיח הוא נעלה יותר ממשה רבינו.

[ולהעיר גם מהפתגם¹⁷ שאמר רבינו הזקן, שהחילוק בין משיח למשה הוא כמו החילוק בין רופא לאחרי שיש לו נסיון מעשי (פרקטיקה) לגבי לפניו. — אינני יכול לחזור פתגם זה בדיוק, כיון שלא שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר. אבל כיון שזהו פתגם ידוע, ומצאתיו עתה בא' ה"ביכלאך"¹⁸, בהכרח לומר שיש לזה יסוד, דאל"כ, לא הי' הדבר מתפרסם].

וכללות הענין בזה — שענינו של משיח הוא "מאד", שלמעלה מציור אדם (שמורה על מחשבה דיבור ומעשה¹⁹), למעלה גם מ"אדם" מלשון "אדמה לעליון"²⁰, והיינו, שכל דרגא איזו שתהי', הנה ענינו של משיח — "מאד" — הוא למעלה גם מזה!

וענין זה קשור עם הבעש"ט ורבינו הזקן, שעל ידם התחיל ענין גילוי המשיח בכח ובפועל.

וכאמור, שלכאורה הרי זה פלא גדול לומר שאז התחיל עליו גדול כזה, לגבי כל הענינים שהיו כבר לפניו.

ד. המשך הביאור — שכל הגילויים לפני ביאת המשיח הם רק מחיצוניות עתיק, ומשיח יפעל הגילוי דפנימיות עתיק²¹, שזהו העצם דאלקות²², וכמו החילוק בין פנימיות וחיצוניות שבאדם, שהפנימיות היא כפי שהוא לעצמו, והחיצוניות — כפי ששייך אל הזולת, וענינו בעבודה, שענין שנעשה מצד הפנימיות והעצם הוא באופן שמתאחד ונעשה מציאות אחת עמו, וכמו ענין החיות, שהוא העצם והפנימיות, שמתעצם עם הדבר שהוא מחי' — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס²³ בלקו"ש ח"ט ע' 246 ואילך.

ה. ועפ"ז יובן גם בנוגע לח"י אלול — שנותן "חיות" באלול:

16 (16) כט, ב. 17 ראה גם תו"מ ח"ג ס"ע 38 ואילך. 18 מכת"י של הרשב"ב מבאריסאוו (נעתק במגדל עוז (כפ"ח, תשמ"ו) ריש ע' קפז). 19 ראה לקו"ת בהעלותך לא, ג. ובכ"מ. 20 ראה שלי"ג, רע"א. ועוד. 21 פע"ח שער הק"ש רפ"ו. לקו"ת שה"ש בסופו. 22 כפי שהוא לפני הצמצום. ובדרגת האור — הרי זה האור שהבדילו לעצמו. 23 בשילוב שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול תשל"ג.

גם כשישנם כל עניני אלול, הרי זה יכול להיות באופן שאינם נעשים מציאות אחת עם האדם העובד. וכמו בלימוד התורה, שהתורה והאדם הלומדה נשארים שני ענינים בפני עצמם. ואין הכוונה כאן לענין הגאווה כו', כי אם שהאדם לא נעשה מציאות אחת עם התורה (אע"פ שהלימוד מצד עצמו הוא באופן ד"יחוד נפלא"²⁴ — יחוד דייקא, ולא התקשרות). ועד"ז בנוגע לעבודת התשובה, שהאדם והתשובה נשארים שני ענינים בפני עצמם.

וזהו החידוש של ח"י אלול — שמכניס "חיות" בכל עניני העבודה של חודש אלול, שהעבודה בהם תהי' באופן של פנימיות, שנעשים מציאות אחת עם האדם, שמציאותו היא תורה ותשובה (ועד"ז בשאר עניני עבודת חודש אלול), כך, שניתן לומר "תורה אידיאָט", "תשובה אידיאָט"²⁵.

ולהעיר, שאע"פ שכללות ענין התורה הוא באופן ש"היא חיינו"²⁶, והרי ענין החיים, כמו בנפש שמח' את הגוף [ש"הם באמת נפרדים זה מזה כו"], כמבואר בתניא²⁷, אלא שמתחברים ומתאחדים ע"י ממוצע — האידים העולים מהדם שבהם נאחו חיות הנפש להחיות את הגוף²⁸, הוא באופן שהדבר עצמו נעשה חי²⁴, כך, שנעשה מציאות אחת עם התורה — הרי בחיות גופא יש חילוקי דרגות,

וכמו החילוק בין צומח לחי, שאע"פ שגם בצומח ישנו ענין החיות, הרי זה אינו דומה כלל לחיות שבמין החי, וגם החיות שבמין החי אינה בערך לגבי החיות שבמין מדבר, ועד שגם במדבר גופא, הנה לגבי חכם בעצם כח חכמתו נחשב מי שלא שייך לעניני מושכלות להעדר המציאות²⁹, כמו שאינו חי, וגם בחכמה גופא יש חילוקי דרגות באופן שהדרגות העליונות הם שלא בערך לדרגות התחתונות.

[ועד"ז גם בנוגע לחילוק שבין חיצוניות עתיק לפנימיות עתיק, ועד שבפנימיות עתיק גופא יש כמה דרגות, דרגא לפנים מדרגא, באופן שהדרגא הנעלית נחשבת לפנימיות והדרגא התחתונה נחשבת לחיצוניות], וכן הוא אצל כל אדם גופא, דכיון שבמשך שנות חייו יש אצלו ענינים נוספים, הרי הענינים שהיו אצלו בזמנים הקודמים הם באופן של חיצוניות לגבי עתה, ועד שאפשר לומר שהם נחשבים כמו היפך החיות.

(24) ראה לקו"ש שבפנים ע' 247.

(25) ראה סה"ש תרח"ץ ע' 251.

(26) ע"פ לשון הכתוב — ס"פ נצבים.

(27) שער היחוד והאמונה פ"ו.

(28) ראה אוה"ת שה"ש ע' קיג ואילך.

ועוד.

(29) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"י ע' שסט (נעתק ב"היום יום" ח חשון).

סה"מ תרצ"ב ס"ע עח. וש"נ.

בהכרח לומר שרש"י עצמו הבהיר זאת לפני"ז, מבלי לסמוך על דברי המפרשים — לא רק המפרשים שלאחרי זמנו של רש"י, אלא אפילו המפרשים שבזמנו, שכן, אין לשלוח את הבן חמש למקרא לחפש בדברי המפרשים, אלא יש להבטיח שיוכל להבין פשוטו של מקרא על אתר.

ובנוגע לפרשתנו, ישנו ענין שכמה מפרשים מתעכבים עליו, ואילו רש"י אינו מבארו:

בפרשתנו⁶² נאמר: "אלה יעמדו לברך את העם על הר גריזים גו' ואלה יעמדו על הקללה בהר עיבל גו' (ששה שבטים עלו לראש הר גריזים וששה לראש הר עיבל, והכהנים והלוים והארוך למטה באמצע) וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל וגו'" (פתחו בברכה, ברוך האיש וכו', חזרו כו' ופתחו בקללה, ואומרים) "ארור האיש אשר יעשה פסל וגו'", וכן כולם, עד "ארור אשר לא יקים וגו'"⁶³.

ובכן: מתיאור המאורע מובן שהענינים שהכריזו במעמד זה הם ענינים כלליים ועיקריים שנוגעים לכל הדורות כולם. ואינו מובן: למה נבחרו ענינים אלו דוקא?

בשלמא הענין האחרון, "ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת גו'", הוא ענין כללי; ועד"ז הענין הראשון, "ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה גו'", שקשור עם הענין ד"אנכי ה' אלקיך גו' לא יהי' לך וגו'"⁶⁴. אבל מהו המיוחד בשאר הענינים שבינתיים, שלכן נבחרו להכריזם במעמד זה?

ואין לומר שזהו מצד החומר שבעבירות אלו, כי (נוסף לכך שביניהם יש גם כאלו שהם רק איסור לאו, כמו "משגה עור בדרך"⁶⁵, או לשון הרע⁶⁶), אי משום הא, היו יכולים לבחור ריבוי עבירות חמורות.

ובפירוש רש"י⁶⁶ נתבאר רק ש"י"א ארורים יש כאן כנגד י"א שבטים, וכנגד שמעון לא כתב ארור, לפי שלא הי' בלבו לברכו לפני מותו כשברך שאר השבטים, לכך לא רצה לקללו"; אבל לא נתבאר מדוע נבחרו ענינים אלו דוקא.

וכמדובר כמ"פ שכל הענינים הקשורים עם פירוש רש"י צריכים להיות מובנים בפשוטו של מקרא, ובנדו"ד, אי אפשר לומר שאין זו קושיא, שהרי זוהי בפירוש קושיא, וכיון שלא רואים ביאור בפירוש רש"י, בהכרח

(65) פרשתנו שם, יח.

(66) פרש"י שם, כד.

(62) כז, יב ואילך (ובפרש"י).

(63) שם, כו.

(64) יתרו כ, ב"ג.

שאר בניי, להיותו מרועי ישראל — הרי גם אצל כל אחד מישראל יש דרגא שהוא בבחי' רועה ישראל כו'.

י. (וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א):

ועי"ז מגיע למעמד ומצב שיכול להביא ביכורים — דוקא מן המובחר⁵³, ובשמחה⁵⁴ ("שמחתי ושמחתי"⁵⁵), ואז אומרים לו "תשנה לשנה הבאה"⁵⁶, מתוך כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, וממשיך לעסוק בעניני תומ"צ לאריכות ימים ושנים טובות,

ועד שעיי"ז באים לגאולה דלעתיד לבוא, ובאופן שאין צורך להמתין שבע שכבשו כו', כיון שמתבטלים כל ההעלמות וההסתרים, אלא בשעתא חדא וברגעא חדא (ע"י התשובה)⁵⁷ נעשה הענין ד"בעתה אחישנה"⁵⁸.

* * *

יא. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה קומי אורי כי בא אורך (הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א).

* * *

יב. בנוגע ללימוד פירוש רש"י בפרשת השבוע, כרגיל — דובר כבר כמ"פ אודות גודל הדיוק בפירוש רש"י בחסר ויתיר, כך, שהדיוק הוא הן בענינים שרש"י מפרש והן בענינים שרש"י אינו מפרש, ומזה מובן, שכאשר ישנו ענין הדורש ביאור בפשוטו של מקרא, ורש"י אינו מבארו, — אף שענינו לבאר פשוטו של מקרא, כפי שאומר⁵⁹ "אני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא" [אמנם רק פשוטו של מקרא בלבד, אבל לאידך, בפשוטו של מקרא צריך לבאר כל ענין הדורש ביאור אצל בן חמש למקרא, אא"כ אין לרש"י מענה על זה בפשוטו של מקרא, כפי שכותב כמ"פ "לא ידעתי"⁶⁰], וכפי שמביא רבינו הזקן להלכה⁶¹ בנוגע לשנים מקרא ואחד תרגום, ש"פירוש רש"י כו' מועיל יותר מהתרגום כו'", והיינו, שפירוש רש"י הוא כמו התרגום שענינו לפרש המקרא, אלא שפירוש רש"י הוא בלשון הקודש, ולא כמו התרגום שנועד עבור אלו שאינם מבינים לשון הקודש —

(53) ראה ביכורים פ"א מ"ג. רמב"ם הל' ביכורים פ"ב ה"ב. (54) ראה רמב"ם שם פ"ד ה"ג. פרש"י פרשתנו כו, יא. (55) פרש"י שם, יד. (56) שם, טז. (57) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סרפ"ה ס"ב. וש"נ. (58) ראה ביכורים פ"א מ"ג. רמב"ם הל' ביכורים פ"ב ה"ב. (59) פרש"י בראשית ג, ח. (60) ראה לקו"ש ח"ה בתחלתו הערה 2 ובשוה"ג. וש"נ. (61) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סרפ"ה ס"ב. וש"נ.

וע"ד שמצינו אצל ר' זירא (רב זירא או רבי זירא³⁰), שכדי ללמוד תלמוד ירושלמי, צם מאה תעניות כדי לשכוח תלמוד בבלי³¹, והיינו, שאע"פ שעד עתה למד תלמוד בבלי בתכלית השלימות הראוי' לר' זירא, כך, שבודאי הי' הלימוד בתכלית הביטול, כמרומוז בשמו "זירא"³², מ"מ, הדרגא שלפנ"ז היתה מניעה להגיע לעילוי תלמוד ירושלמי, ולכן הוצרך לצום מאה תעניות כדי לשכוח כל מה שלמד עד עתה — שבזה מודגשת הנקודה האמורה, שהדרגא הקודמת אינה בערך לגבי הדרגא היותר נעלית. ועד"ז בנוגע לענינו, שענין החיות דח"י אלול מוסיף דרגא נעלית יותר באופן ההתאחדות של האדם עם עניני העבודה דחודש אלול, באופן שמתבטל ממציאיותו לגמרי (לא רק כ"יהודה ועוד לקרא"³³), ובאופן שלא זו בלבד שעניני הרשות שלו אינם תופסים מקום אצלו, אלא אפילו עניני הרוחניים אינם תופסים מקום אצלו, כיון שאינו מציאות לעצמו כלל.

ו. וכמו כל הענינים, צריך להיות גם בענין זה הוראה ו"בכך" בנוגע לפועל, ותיכף ומיד, שכן, בשלמא לפני שנים רבות שהי' ריבוי זמן עד ביאת המשיח, הי' אפשר לכל לראש להתבונן בזה משך זמן, ורק למחרת למצוא את ה"בכך" בנוגע לפועל, משא"כ עכשיו, שעומדים קרוב ביותר לביאת המשיח, ש"הנה זה עומד אחר כתלנו"³⁴, אין זמן להתבונן תחילה כו', אלא צריך מיד למצוא את ה"בכך" בנוגע לפועל.

וה"בכך" מכל האמור לעיל — שמבלי הבט על גודל מעלת העבודה דחודש אלול שהיתה עד עתה, צריך להכניס בזה "חיות", והיינו, שכל הענינים שנעשו עד עתה, הנה מכאן ולהבא הרי זה צ"ל באופן שענינים אלו מתאחדים עמו ונעשים מציאות אחת.

ומובן שכאשר העבודה היא באופן שזוהי כל מציאותו, הרי מובן שהיא באופן שאין בה הגבלות. ולדוגמא — במצות צדקה: עד עתה היתה נתינת הצדקה בהגבלה, והיינו, שכאשר באים לקחת ממנו צדקה, אזי עושה חשבון שבתור פלוני בן פלוני, יש ביכלתו ליתן סכום כך וכך; אבל לאחרי ח"י אלול, שמתבטל ממציאיותו ומתאחד עם מצות הצדקה, שזוהי כל המציאות שלו — אזי לא שייך בזה הגבלות. ועד"ז בנוגע לעבודה בשאר ב' הקוין כפי שנעשית לאחרי ח"י אלול, שאין בהם הגבלות.

ובזה נכלל גם שהענין כפי שהוא למעלה נמשך למטה, וכמו בתורה,

(30) ראה כתובות מג, ריש ע"ב ובפרש"י. — מס' יוחסין. וראה גם לקוטי לוי"צ על (31) ב"מ פה, א. וראה גם תו"מ חס"ט ע' מחז"ל ע' קעח. אג"ק ע' שב. (32) קידושין ו, א. (33) קידושין ו, א. (34) שה"ש ב, ט. וראה שהש"ר עה"פ. (35) ראה חדא"ג מהרש"א שם (ד"ה וקרו

שכפי שהיא למעלה מאצילות כך נמשכת למטה ונהיינו, שאין כאן ב' אופני מציאות של תורה, אלא אותה תורה כפי שהיא למעלה נמשכת מן הקצה אל הקצה עד למטה], ובאופן כזה ה"ה מתאחדת עם האדם.

ואף שלכאורה הרי זו עבודה נעלית ביותר, וא"כ, איך אפשר לדרוש זאת מכל אחד — הרי כיון שיום זה הוא יום הולדת של הבעש"ט, שהראה לנו כיצד צריכה להיות העבודה, ואדמו"ר הזקן, שהראה לנו כיצד להביא זאת לידי פועל³⁵ (ולפעול זאת גם על נפש הבהמית, ע"י חב"ד כו'), הנה מהם ישנו הכח ליישם זאת בעבודה בפועל.

וע"י העבודה באופן האמור שהיא למעלה מהגבלות — פועלים שבאופן כזה תהי' גם ההמשכה מלמעלה בנוגע לבני חיי ומזוני, שיהיו כולם באופן דרויחי, ובפרט בעמדנו בחודש אלול, שאז נמצא המלך בשדה³⁶, ומראה פנים שוחקות לכולם (לא רק למעלה, אלא לכולם, לבני"י כפי שנמצאים למטה), ולכן יכולים לבקש ולפעול אצלו הכל, החל מכתובה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, וכל זה — לנשמה בגוף למטה מעשרה טפחים.

* * *

ז. האמור לעיל שייך גם לפרשת השבוע, פרשת תבוא:

ובהקדמה — שבפרשת תבוא יש ריבוי ענינים, עד ל"עלמות אין מספר"³⁷, ולכן, יש להתעכב על שם הפרשה — "תבוא", שכיון שבו מתבטא תוכן הפרשה, כלולים ונרמזים בו כל עניני הפרשה, ולא רק כפי שהם בתושב"כ, אלא גם כפי שנתבארו בתושב"כ, בכל אופני הלימוד דפרד"ס שבתורה.

ובנוגע לשם הפרשה גופא, שיש לפרשו בכמה אופנים — הרי כל הפירושים שבתורה קשורים ושייכים זל"ז, כיון שהתורה היא "תורה אחת", הן כפי שהיא למעלה באצילות, והן כפי שיורדת ומתלבשת בכי"ע (והחילוק אינו אלא בכמה לבושים נתלבשה התורה כו'), ועד"ז בנוגע לריבוי הפירושים שבכל א' מאופני הלימוד דפרד"ס שבתורה (כמובא מהאריז"ל³⁸), ולכן, הרי זה באופן דהעצם כשאתה תופס במקצת אתה תופס בכולו³⁹, כך, שע"י אחד הפירושים ב"תבוא", החל מהפירוש הפשוט, ישנם גם כל שאר הפירושים.

(35) ראה גם שיחת ש"פ תבוא, ח"י אלול (38) שער הגלגולים הקדמה יז. וכ"כ בש' תש"ל ס"ב (חס"א ע' 206). וש"נ.
(36) לקו"ת ראה לב, ב.
(37) שם ו, ח. וראה שהש"ר עה"פ.
(38) שער מאמרי רז"ל להאריז"ל.
(39) ראה כש"ט בהוספות סרכ"ז. וש"נ.

ח. ביאור ההוראה משם הפרשה, "תבוא", שפירושו ביאה בשלימות ("אריינקומען אינגאנצן"), באופן של ירושה וישיבה ("וירשתה וישבת בה"⁴⁰) של כל בני"י (לאחרי שבע שכבשו ושבע שחלקו, שרק אז נתחייבו בביכורים), והיינו, שהעבודה צריכה להיות באופן שנכנס בה בכל מציאות⁴¹, שדוקא אז נעשית פנימיותו וחיותו כו' — נכלל בשיחה המוגהת בלקו"ש ח"ט (הנ"ל) ע' 245 ואילך.

ט. אמנם, בשביל זה יש צורך בענין הביטול — להתבטל ממציותו לגמרי, שאינו מציאות לעצמו כלל (כנ"ל ס"ה).

וע"ד שמצינו ברשב"י שאמר "אנא סימנא בעלמא"⁴², היינו, שכל מציאותו אינה אלא המציאות דאלקות, כמאמר הזהר⁴³ "מאן פני האדון הוי' דא רשב"י"⁴⁴ (ולכן הי' יכול לומר "ראיתי בני עלי' כו' אם שנים הן אני ובני הן"⁴⁵, "ואם חד הוא אנא הוא"⁴⁶, "דכתיב⁴⁷ וצדיק יסוד עולם"⁴⁸ — דלכאורה אינו מובן: איך אפשר (לא רק לחשוב לעצמו, בידעו את האמת, אלא גם) לומר דבר כזה ברבים — כיון שאינו מציאות לעצמו כלל, וגם העולם אינו מציאות לעצמו כלל, אלא הכל בטל לגמרי לאלקות⁴⁹).

ואע"פ שמי הוא זה ואיזהו אשר ערב לבו לגשת כו' אפילו שמץ מנהו מדרגת רשב"י, שאפילו בזמן התנאים אמר עליו רבי עקיבא "דייך שאני ובוראך מכירין כחך"⁵⁰ — הרי כיון שענין זה הוא ע"פ הוראת התורה, ודיבורי התורה אינם דברים בטלים ח"ו, אלא בודאי פועלים פעולתם, כך, שענין זה יכול להיות אצל כל אחד מישראל לפי ענינו, וע"ד הענין ד"בכל מאדך"⁵¹, "מאד שלך"⁵², אע"פ שלגבי מי שנמצא בדרגא נעלית יותר הרי זו דרגא של מיעוט שכל כו', ועד"ז בנוגע לענין ד"תבוא", שצריך להיכנס כולו לעניני העבודה, ע"ז שמתבטל ממציותו לגמרי, אע"פ שלגבי מי שנמצא בדרגא נעלית יותר אין זה נחשב לביטול המציאות.

וכן הוא בנוגע לדרגתו של רשב"י, שאע"פ שהוא למעלה מכל

(40) ריש פרשתנו.
(41) וענין זה בא בהמשך לפרשת תצא, שענינה שצריך לצאת ממעמדו ומצבו הקודם כו'. ובכללות הם ב' הקיין שבעבודה: סור מרע (תצא) ועשה טוב (תבוא), וכן במצוות: מצוות לא תעשה ומצוות עשה.
(42) זח"א רכה, א.
(43) ח"ב לח, א.
(44) ועד"ז בירושלמי (ביכורים פ"ג ה"ג) בנוגע לר' יצחק ב"ר לעזר (ראה גם תו"מ חס"ג ע' 288. וש"נ).
(45) סוכה מה, ב.
(46) ב"ר פל"ה, ב.
(47) משלי יו"ד, כה.
(48) זח"א רנה, סע"א. זו"ח וירא כו, ריש ע"ד.
(49) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ד ע' קו. וראה גם תו"מ חכ"ה ס"ע 314. וש"נ.
(50) ירושלמי סנהדרין פ"א ה"ב.
(51) ואתחנן ו, ה.
(52) ראה תו"א מקץ לט, ריש ע"ד. ובכ"מ.